

«Ақтөбе қаласының білім бөлімі» ММ
«BILIM QAZYNA» КММ
ЖШС «Nursultan 77» балабақшасы ММ

БАҒДАРЛАМА

«Ертегілер елінде»
(ересек тобына арналған)

Ақтөбе қаласы, 2026 жыл

Бағдарлама негізі: А. Айдашеваның «Қазақ халық әдебиеті» Ертегілер оқу құралын («Алматы» баспасы «Жазушы» 1989 жыл) негізге ала отырып, «Ертегілер елінде» бағдарламасы ересек топқа арналып жазылған.

Құрастырған: Табышева Лаззат Таукеновна, әдіскер, «Педагог-сарапшы»
Пайдаланушы: Сапа Айсезім Нұрсұлтанқызы, тәрбиеші

ЖШС «Nursultan 77» балабақшасының педагогикалық кеңесі отырысында «Ертегілер елінде» бағдарламасы талқыланды.

Хаттама №1

«__» «__» 2026 жыл

«Nursultan 77» балабақшасының меңгерушісі:

Л.Т.Табышева

Қалалық сараптау комиссиясының отырысында «Ертегілер елінде» бағдарламасы мақұлданды.

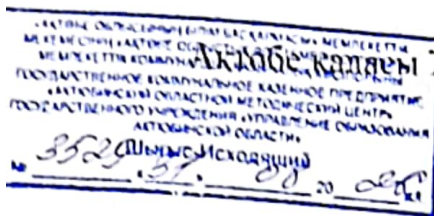
Хаттама №2

«31» 09 2026 жыл

Қалалық сараптау комиссиясының төрайымы

М.О.Қосымбаева

ЖИИС «Nursultan 77» балабақшасының тәрбиешісі
Сапа Айсезім Нұрсұлтанқызының
«Ертегілер елінде»
тақырыбындағы бағдарламасына

ПІКІР

«Ертегілер елінде» бағдарламасы ересек топ тәрбиеленушілерінің жас ерекшеліктері мен танымдық мүмкіндіктерін ескере отырып құрастырылған, мазмұны тәрбиелік және дамытушылық бағыттарды қамтитын маңызды бағдарлама деп бағалауға болады.

Бағдарламаның негізгі мақсаты – балалардың ертегілерге деген қызығушылығын арттыру арқылы олардың сойлеу тілін, сөздік қорын, ойлау қабілетін, қиялын және шығармашылық белсенділігін дамыту. Ертегі мазмұнын тыңдау, түсіну, әңгімелеу, кейіпкерлердің іс-әрекетін талдау және рөлдерге бөліп сахналау арқылы балалардың өз ойын еркін жеткізуіне мүмкіндік жасалады.

Бағдарлама мазмұнында балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес қызықты әрі тәрбиелік мәні жоғары халық ертегілері мен әдеби ертегілерді пайдалану қарастырылған. Ертегі кейіпкерлерінің мінез-құлқын талдау арқылы балалар жақсы мен жаманды ажыратуға, мейірімділікке, достыққа, адалдыққа, еңбексүйгіштікке, қамқорлық пен адамгершілікке тәрбиеленеді.

Бағдарламаның тиімді тұстарының бірі – ертегіні әртүрлі әдіс-тәсілдер арқылы меңгертуге бағытталуы. Әңгімелесу, сұрақ-жауап, дидактикалық және қимылды ойындар, суреттермен жұмыс, шығармашылық тапсырмалар, ертегіні сахналау және кейіпкерлерді сомдау сияқты жұмыстар балалардың оқу қызметіне қызығушылығын арттырады. Ертегілерді рөлдерге бөліп сахналау барысында балалардың сөйлеу мәнері, дауыс ырғағы, есте сақтау қабілеті, қимыл-қозғалысы және өзіне деген сенімділігі қалыптасады.

«Ертегілер елінде» бағдарламасы көркем әдебиет, тіл дамыту, қоршаған ортамен таныстыру және шығармашылық бағыттармен тығыз байланыста жүзеге асыруға қолайлы. Бағдарламаның мазмұны балалардың ұлттық мәдениетке, халық ауыз әдебиетіне деген қызығушылығын арттырып, рухани-адамгершілік құндылықтарды қалыптастыруға мүмкіндік береді.

Қорыта келе, ересек топқа арналған «Ертегілер елінде» бағдарламасы мектепке дейінгі жастағы балалардың тілдік, танымдық, шығармашылық және әлеуметтік дағдыларын дамытуға бағытталған мазмұнды әрі әдістемелік тұрғыдан тиімді бағдарлама деп есептеймін. Бағдарлама мақсаты мен міндеттері өзара сабақтас, мазмұны балалардың жас ерекшеліктеріне сәйкес келеді және мектепке дейінгі ұйымның оқу-тәрбие үдерісінде қолдануға ұсынылады.

Ақтобе облыстық әдістемелік
орталығының бөлім басшысы, п.ғ.м.

А.Искендірова

А.Искендірова

Түсінік хат

Балалар қазақ халық ертегілерімен және балаларға таныс әлемдік ертегілермен танысады, ертегі мазмұнын тыңдап түсінеді, кейіпкерлерді сипаттайды, оқиға желісін ретімен баяндайды, рөлдік ойындар мен сахналауға қатысады. Шығармашылық тапсырмалар арқылы баланың қиялы, байланыстырып сөйлеуі, есте сақтау және ойлау қабілеттері дамиды. Осы орайда «Ертегілер елінде» бағдарламасының тигізер көмегі зор. Бағдарлама 4 жастағы балаларға арналып құрастырылған.

Мақсаты:

Балалардың ертегілерге деген қызығушылығын арттыру, ертегі мазмұнын тыңдап түсінуге, кейіпкерлерді ажыратып сипаттауға, оқиға желісін ретімен баяндауға және өз ойын еркін жеткізуге үйрету; сахналау мен шығармашылық әрекет арқылы қиялын, сөйлеу және әлеуметтік дағдыларын дамыту.

Міндеттері:

- ертегіні мұқият тыңдауға және мазмұнын түсінуге үйрету;
- ертегі кейіпкерлерін танып, олардың іс-әрекетін сипаттау;
- балалардың сөздік қорын молайтып, байланыстырып сөйлеуін дамыту;
- кейіпкерлердің дауысын, қимылын, көңіл күйін бейнелеуге үйрету;
- рөлдік ойындар мен сахналауға белсенді қатыстыру;
- баланың қиялын, шығармашылық және танымдық қабілеттерін дамыту;
- достық, мейірімділік, адалдық, батылдық, қамқорлық қасиеттеріне тәрбиелеу.

Күтілетін нәтижелер:

- ертегілерді қызығушылықпен тыңдайды;
- ертегі мазмұнын түсінеді және негізгі оқиғаларды ажыратады;
- таныс ертегілердің мазмұнын ретімен айтып береді;
- кейіпкерлердің іс-әрекеттерін сипаттап, өз пікірін білдіреді;
- жаңа сөздер мен сөз тіркестерін сөйлеу барысында қолданады;
- сұрақтарға толық әрі түсінікті жауап береді;
- суреттер мен көрнекіліктер бойынша әңгіме құрастырады;
- ертегі кейіпкерлерінің ролін сомдайды;
- сахналау барысында дауыс ырғағын, қимыл-қозғалысын және мимикасын қолданады;
- құрдастарымен бірлесіп әрекет етеді;
- шығармашылық тапсырмаларды орындауға қызығушылық танытады;
- ертегі арқылы берілетін адамгершілік құндылықтарды түсінеді.

Бағдарламаны қолдану мерзімі 3 жыл. Сағат саны – 36, аптасына – 1 сағат
Ұзақтығы 20-25 минут.

Бағдарлама тақырыптары

Бағдарламаны қолдану мерзімі -3 жыл.

Сағат саны – 36, аптасына – 1 сағат

№	Тақырыбы	Сағат саны
1	Ертегілер еліне саяхат	1
2	«Бауырсақ» ертегісі	1
3	«Бауырсақ» — сахналау	1
4	«Шалқан» ертегісі	1
5	«Шалқан» — сахналау	1
6	«Мақта қыз бен мысық»	1
7	«Мақта қыз бен мысық» — сахналау	1
8	«Үйшік» ертегісі	1
9	«Үйшік» — драмалау	1
10	«Үш аю» ертегісі	1
11	«Үш аю» — сахналау	1
12	«Қызыл телпек»	1
13	«Қызыл телпек» — рөлдік ойын	1
14	«Жеті лақ»	1
15	«Жеті лақ» — сахналау	1
16	«Түлкі мен тырна»	1
17	«Түлкі мен қоян»	1
18	«Арыстан мен тышқан»	1
19	«Қарлығаш пен дәуіт»	1
20	«Жыл басына таласқан хайуанаттар»	1
21	«Түлкі, ешкі және қасқыр»	1
22	Алдар көсе ертегілері	1

23	«Алдар көсе мен бай»	1
24	«Ер Төстік»	1
25	«Ер Төстік» — кейіпкерлер әлемі	1
26	«Керкұла атты Кендебай»	1
27	«Аяз би»	1
28	«Аксак құлан» аңызы	1
29	Ертегі кейіпкерлері қонақта	1
30	Менің сүйікті ертегім	1
31	Ертегі кейіпкерін тап	1
32	Ертегіні өзін құрастыр	1
33	Ертегіге жаңа аяқталу	1
34	Ертегі кейіпкерлерін бейнелейміз	1
35	«Ертегілер елінде» — қорытынды	1
36	«Ертегілер шеруі» — қорытынды қойылым	1
	Барлығы:	36 сағат

БАҒДАРЛАМА МАЗМҰНЫ

Ересек тобына арналған

1. **Ертегілер еліне саяхат** Балалар ертегі әлеміне саяхат жасап, таныс ертегілер мен кейіпкерлерді атайды. Ертегінің қызықты оқиғалардан тұратыны түсіндіріледі.
2. **«Бауырсақ» ертегісі** Бауырсақтың ата мен әжеден қашып, ормандағы аңдарға кездесуі әңгімеленеді. Кейіпкерлер ретімен аталып, іс-әрекеті талданады.
3. **«Бауырсақ» — сахналау** Балалар ата, әже, Бауырсақ, қоян, қасқыр, аю, түлкі рөлдеріне бөлініп, кейіпкерлердің сөзін, дауысын және қимылын бейнелейді.
4. **«Шалқан» ертегісі** Шалқанды кімдер тартқаны анықталып, кейіпкерлердің бірлесіп әрекет етуі талқыланады.
5. **«Шалқан» — сахналау** Балалар ата, әже, немере, ит, мысық, тышқан рөлдерін сомдап, ертегіні ретімен сахналайды.
6. **«Мақта қыз бен мысық»** Мысықтың әр кейіпкерден көмек сұрауы ретімен әңгімеленеді. Өз әрекетінің нәтижесін түсіну, уәдеде тұру туралы әңгіме жүргізіледі.
7. **«Мақта қыз бен мысық» — сахналау** Балалар кейіпкерлерге бөлініп, ертегі оқиғасын сахналайды, сөздерін анық және мәнерлі айтуға жаттығады.
8. **«Үйшік» ертегісі** Үйшікте мекендеген жануарлар аталып, олардың ерекшеліктері салыстырылады. Достық пен татулықтың маңызы түсіндіріледі.
9. **«Үйшік» — драмалау** Балалар жануарлардың дауысын, жүрісін, қимылын келтіреді. Кейіпкерлердің үйшікке келуі сахналанады.
10. **«Үш аю» ертегісі** Үш аюдың үйіндегі үлкен, орташа, кіші заттар салыстырылады. Біреудің затын рұқсатсыз пайдалануға болмайтыны түсіндіріледі.
11. **«Үш аю» — сахналау** Аюлар мен Маша рөлдері орындалып, кейіпкерлердің дауыс, жүріс, көңіл күйі бейнеленеді.
12. **«Қызыл телпек»** Қызыл телпектің әжесіне баруы және қасқырмен кездесуі талқыланады. Үлкендердің сөзін тыңдау, бейтаныс адамдардан сақ болу түсіндіріледі.
13. **«Қызыл телпек» — ролдік ойын** Қызыл телпек, әже, қасқыр рөлдері бөлініп, кейіпкерлердің сөздері қайталанып, оқиға сахналанады.
14. **«Жеті лақ»** Ешкінің лақтарына берген ескертуі және қасқырдың әрекеті талқыланады. Жақсы және жағымсыз әрекеттер ажыратылады.
15. **«Жеті лақ» — сахналау** Ешкі, лақтар, қасқыр рөлдері орындалып, кейіпкерлердің дауысы мен қимылы көрсетіледі.

16. «Түлкі мен тырна» Түлкі мен тырнаның бір-бірін қонаққа шақыруы және әрекеттері талқыланады.
17. «Түлкі мен қоян» Түлкі мен қоянның оқиғасы тыңдалып, қоянға көмек көрсету, әлсізге көмек болу туралы әңгіме жүргізіледі.
18. «Арыстан мен тышқан» Тышқанның арыстанға көмектесуі арқылы үлкенге де, кішіге де көмектесу маңызды екені түсіндіріледі.
19. «Қарлығаш пен дәуіт» Қарлығаш пен дәуіттің қарым-қатынасы талқыланып, құстарға көмек болу және табиғатты қорғау туралы түсінік беріледі.
20. «Жыл басына таласқан хайуанаттар» Жыл атауына қатысқан жануарлармен танысып, ерекшеліктерін салыстырады. Оқиға желісі ретімен баяндалады.
21. «Түлкі, ешкі және қасқыр» Кейінкерлердің әрекеттері талданып, жақсы және жағымсыз әрекеттер ажыратылады.
22. Алдар көсе ертегілері Алдар Көсенің тапқырлығы туралы әңгімеленіп, қиын жағдайдан ақылымен шығуы түсіндіріледі.
23. «Алдар көсе мен бай» Алдар Көсе мен байдың әрекеті салыстырылып, әділдік пен сараңдық туралы түсінік беріледі.
24. «Ер Төстік» Ер Төстіктің батылдығы, достарына көмектесуі және адалдығы туралы әңгімеленеді.
25. «Ер Төстік» — кейінкерлер әлемі Ер Төстік, Шалқұйрық және басқа кейінкерлердің бейнесі қарастырылып, сүйікті кейінкерін сипаттау ұсынылады.
26. «Керкұла атты Кендебай» Кендебайдың батырлығы, қайсарлығы және елге көмектесуі туралы әңгіме жүргізіледі.
27. «Аяз би» Аяз бидің ақылдылығы мен қарапайымдылығы талданып, адамды сыртқы көрінісіне қарап бағаламау керектігі түсіндіріледі.
28. «Ақсақ құлан» аңызы Қазақ халқының аңызымен танысып, құлан, табиғат және аңдар туралы әңгімелеседі. Ертегі мен аңыздың айырмашылығы қарапайым түрде түсіндіріледі.
29. Ертегі кейінкерлері қонақта Кейінкерлер жұмбақ, сипаттама және дауыс арқылы табылады. «Бұл қай ертегіден?» сұрақтары арқылы білім бекітіледі.
30. Менің сүйікті ертегім Әр бала өзіне ұнайтын ертегіні таңдап, атауын, кейінкерлерін және ұнайтын себебін айтады.
31. Ертегі кейінкерін тап Кейінкердің дауысы, жүрісі, сыртқы бейнесі немесе іс-әрекеті сипатталып, балалар кейінкерді табады.

32. Ертегіні өзін құрастыр Бірнеше кейіпкердің суреті ұсынылып, соларды қатыстырып жаңа оқиға құрастырылады. Ертегінің басы, дамуы, соңы ойластырылады.
33. Ертегіге жаңа аяқталу Таныс ертегінің соңы өзгертіліп, балалар өз нұскасын ойлап табады және әңгімелейді.
34. Ертегі кейіпкерлерін бейнелейміз Балалар ұнайтын кейіпкерін тандап, оның қимылын, дауысын, жүрісін бейнелейді және шағын көрініс көрсетеді.
35. «Ертегілер елінде» — қорытынды Жыл бойы өткен ертегілер қайталанып, кейіпкерді тану, ертегіні атау, оқиға желісін ретімен орналастыру тапсырмалары орындалады.
36. «Ертегілер шеруі» — қорытынды қойылым Балалар сүйікті кейіпкерлерін тандап, қорытынды қойылымға қатысады. Кейіпкер сөздерін мәнерлеп айтып, қимыл-қозғалысын бейнелейді.

Пайдаланылған әдебиеттер

1. А. Айдашева. «Қазақ халық әдебиеті» Ертегілер оқу құралы. - «Алматы» баспасы «Жазушы» 1989 жыл
2. Әлімбаев М. Ертегілер әлемі. – Алматы.
3. Айдашова А. Мектепке дейінгі балаларға арналған ертегілер жинағы.
4. Қазақ халық ертегілері. – Алматы: «Жазушы».
5. Қазақ балалар әдебиеті. – Алматы.
6. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың мемлекеттік жалпыға міндетті стандарты.
7. Мектепке дейінгі тәрбие мен оқытудың үлгілік оқу бағдарламасы.
8. Мектеп жасына дейінгі балаларға арналған көркем әдебиет хрестоматиясы.
9. Балапан: мектепке дейінгі балаларға арналған ертегілер, әңгімелер мен такпақтар жинағы